

RP 154/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vikariehjälp för renskötare år 2014 och lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om vikariehjälp för renskötare år 2014. Vikariehjälpssystemet motsvarar i huvudsak systemet i det försök med vikariehjälp som genomfördes åren 2010—2012.

Den föreslagna lagen gäller renskötare som har i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd obligatorisk pensionsförsäkring eller har lämnat in ansökan om sådan försäkring, och som har minst 50 inräknade renar.

Om en renskötare på grund arbetsförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall behöver vikariehjälp för sina renskötselarbeten, skaffar han eller hon själv sin vikarie. Inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten betalar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt på grundval av en i efterskott gjord ansökan en ersättning till renskötaren för de kostnader detta gett upphov till.

Ersättning kan betalas för kostnader som orsakats av skötseln av sådana vid tidpunkten för vikariehjälpen nödvändiga renskötselarbeten som renskötaren själv skulle ha utfört för egen, en familjemedlems eller renbeteslagets räkning, om renskötaren inte hade blivit arbetsförmögen.

I propositionen föreslås dessutom att lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så att bestämmelsen om de uppgifter som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska sköta även omfattar uppgifter som anknyter till verkställigheten av vikariehjälp för renskötare.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis	3
1.2 Bedömning av nuläget	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
3.1 Ekonomiska konsekvenser	4
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	5
3.3 Samhälleliga konsekvenser	5
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	5
DETALJMOTIVERING	5
1 LAGFÖRSLAG	5
1.1 Lag om vikariehjälp för renskötare år 2014	5
1.2 Lagen om pension för lantbruksföretagare	11
2 IKRAFTTRÄDANDE	11
LAGFÖRSLAG	12
Lag om vikariehjälp för renskötare	12
Lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare	16
BILAGA	17
PARALLELLEXT	17
Lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare	17

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Renskötseln har stor betydelse för renskötselområdet. Den säkerställer att bosättningen bevaras inom de regioner i norra Finland som har ett utflyttningsöverskott. Renskötseln är dessutom en nödvändig förutsättning för ett bevarande av den samiska kulturen. Renskötselarbetet har förändrats och blivit alltmer bindande och rensköttarnas arbetsmängd har likaså ökat. Dessutom har medelåldern bland rensköttarna blivit högre vilket för sin del inverkar på hur de orkar i sitt arbete. I början av 2010 inleddes ett treårigt försök med vikariehjälp för rensköttare. Syftet med försöket var att utreda hur man genom ett vikariehjälpssystem bäst kan ge rensköttarna stöd att orka i sitt arbete, förbättra förutsättningarna för idkande av renskötsel samt hjälpa till att trygga näringens fortbestånd. LPA svarade för verkställigheten av försöket och den allmänna ledningen och styrningen av det ankom på social- och hälsovårdsministeriet. Försöket upphörde vid utgången av 2012.

Enligt lagen om försök med vikariehjälp för rensköttare (1265/2009) kunde en rensköttare inom ramen för ett anslag som anvisas i statsbudgeten få ersättning för de kostnader som han hade på grund av att han skaffade sig en vikarie för att utföra renskötselarbeten då behovet av vikariehjälp berodde på arbetsoförmåga hos honom som föranletts av sjukdom eller olycksfall. Ersättningens maximibelopp var 17 euro per timme i nivån för 2010. Maximibeloppet justerades årligen med en lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Maximiantalet vikariehjälpstimmar som ersatte fastställdes årligen genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Under det första försöksåret var maximiantalet vikariehjälpstimmar 40 och under de två sista åren 150 per rensköttare. Ett två års reservationsanslag på 300 000 euro anvisades årligen för försöket.

1.2 Bedömning av nuläget

I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering har antecknats att en utredning om vikariehjälpen för rensköttare görs och att förutsättningarna för att etablera försöket utvärderas.

En utredning om försöket gjordes i LPA. Utredningen blev klar i slutet av februari 2012. Enligt den har försöket visat att vikariehjälp för rensköttare är viktig för rensköttarna och att det är motiverat att göra systemet permanent. Ett permanent vikariehjälpssystem skulle ge rensköttarna stöd att orka i sitt arbete och likaså minska förtidspensioneringar. Ett permanent vikariehjälpssystem skulle också göra rensköttarna mera jämlika med andra produktionsdjursuppfödare, exempelvis lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare.

Uppfödning av renar i inhägnad har blivit etablerad praxis vintertid i synnerhet i de mellersta och södra delarna av renskötselområdet. Renarna i inhägnaderna är på vintern helt beroende av människornas omvårdnad. Också annat renskötselarbete är säsongbetonat och om rensköttaren insjuknar mitt under pågående säsong äventyras hans eller hennes utkomst. Om rensköttaren drabbas av sjukdom kan följderna vara ödesdigra både för renarna och för rensköttaren själv. Om rensköttaren inte får hjälp med renskötseln kan djuren bli utan skötsel vilket orsakar dem lidanden. Om rensköttaren arbetar trots att han eller hon är sjuk kan sjukdomen förvärras och dra ut på tiden. Innan vikariehjälpförsöket inleddes utförde rensköttarna renskötselarbeten även då de var mycket sjuka eftersom de på grund av sin låga inkomstnivå hade begränsade möjligheter att avlöna utomstående hjälp.

Enligt utredningen om vikariehjälpförsöket har det system som ingår i lagen om försöket i huvudsak visat sig fungera väl. Rensköttarna har dock uttryckt önskemål om att grunderna för vikariehjälp utsträcks att omfatta även andra situationer än arbetsoförmåga hos rensköttaren som föranletts av sjukdom eller olycksfall. Statsekonomi gör dock

att det i dagens läge inte är möjligt att utöka grunderna för vikariehjälp. Rensköterna har likaså föreslagit att systemet ändras så att LPA skulle betala ersättningen direkt till den person som utfört vikariehjälsarbetet och inte till den som ansökt om ersättningen. Enligt utredningen om vikariehjälp vore det då risk för att de arbetstagare som utfört vikariehjälp kunde anses stå i arbetsförhållande till LPA. Ändringen skulle också märkbart öka det administrativa arbetet liksom även därtill hörande kostnader eftersom det vore svårare för LPA än för den renskötare som anlitat vikariehjälp att konstatera att arbetet har blivit utfört.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målsättningen är att ge rensköterna stöd att orka i sitt arbete samt att främja deras hälsa och funktionsförmåga och därmed förbättra förutsättningarna för idkande av renskötsel. Målet är även att göra rensköterna mera jämlika med lantbruksföretagare och pålstdjursuppfödare. Om avbyttarservice för lantbruksföretagare föreskrivs i lagen 1231/1996 och avbyttarservice för pålstdjursuppfödare i lagen 1264/2009.

I propositionen föreslås att en lag om vikariehjälp för renskötare stiftas år 2014. Systemet fungerar i huvudsak på samma sätt som systemet i det föregående försöket.

Vikariehjälp ges renskötare som har i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd så kallad obligatorisk LFÖPL-försäkring eller har lämnat in ansökan om försäkring. Bestämmelsen i försökslagen om att personen själv ska ha minst 50 inräknade renar betraktades som en nackdel i försöket. Det är vanligt i renskötselkulturen att till och med mycket unga barn har renar i eget namn. Barnets föräldrar har dock det faktiska ansvaret för skötseln av de renar som är i de minderåriga barnens namn. Därför föreslås att de inräknade renar som innehas av person under 18 år som varaktigt lever i renskötarens hushåll och som är släkt med renskötaren i rakt nedstigande led också beaktas i minimiantalet inräknade renar förutsatt att renskötaren själv har minst en inräknad ren.

Renskötaren ordnar själv en vikarie för sig då han eller hon på grund arbetsoförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall behöver vikariehjälp för sina renskötselarbeten. De kostnader detta gett upphov till ersätts med en vikariehjälsersättning som betalas i efterskott. Ersättning kan betalas för kostnader som orsakats av skötande av sådana vid tidpunkten för vikariehjälp nödvändiga renskötselarbeten som renskötaren själv hade utfört för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning om han eller hon inte hade blivit arbetsoförmögen.

För att kostnaderna ska ersättas förutsätts att en annan person än en familjemedlem till renskötaren varit vikarie. Ersättning betalas inte om en familjemedlem till renskötaren haft möjlighet att sköta och likaså förutsättningar att klara av de uppgifter som ingått i vikariehjälp. Ersättning betalas bland annat inte heller för sådant renskötselarbete för vilket beviljats annat offentligt finansieringsstöd eller då fråga är om förädling av en renprodukt, såvida det inte gäller arbete som är nödvändigt med tanke på renproduktens hållbarhet.

Ersättningen täcker de kostnader som orsakande av vikariehjälp har orsakat renskötaren till den del de inte överstiger det maximalbelopp som föreskrivs i lagen. Ersättningen kan vara högst 17 euro per timme i nivån för 2010.

Maximiantalet vikariehjälpstimmar som ersätts är samma som åren 2011 och 2012, dvs. 150 timmar per renskötare.

Ersättning för kostnaderna söks hos LPA som ger ett överklagbart beslut i ärendet och betalar vikariehjälsersättningen till renskötaren.

Av statens medel betalas till LPA de ersättningar som pensionsanstalten har betalat till rensköterna samt en skälig ersättning för de förvaltningskostnader verkställigheten av vikariehjälpssystemet orsakar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

För kostnaderna för vikariehjälp för renskötare har reserverats ett två års reservationsanslag på 300 000 euro under momentet

33.80.42 (Statlig ersättning för kostnaderna för vikariehjälp för renskötare). I det fasta anslaget i budgetpropositionen under momentet 33.80.50 (Statlig ersättning för förvaltningsutgifterna för avbytarservicen för lantbruksföretagare, pälsdjursuppfödare och renskötare) ingår på motsvarande sätt som under det försök som föregick det permanenta systemet den andel på 58 000 euro som betalas till LPA för förvaltningskostnaderna för avbytarservice för pälsdjursuppfödare och vikariehjälp för renskötare.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avsikten är att fattandet av beslut om ersättning för vikariehjälp för renskötare koncentreras till LPA och i huvudsak till två ombudsmän som är verksamma inom renskötselområdet, dvs. förfarandet är detsamma som under försöket med vikariehjälp. På så vis sker beslutsfattandet lokalt nära serviceanvändaren.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Vid utgången av 2012 var antalet renskötare med obligatorisk pensionsförsäkring cirka 1 060. Av dem hade omkring 830 själv det antal renar som krävs för vikariehjälp, dvs. minst 50 inräknade renar under renskötselåret 2011—2012. Statistiken ger ingen information om hur många renskötare som uppfyller minimiantalet inräknade renar bara tillsammans med exempelvis de renar som

ägs av hans eller hennes minderåriga barn. I samband med beredningen av propositionen uppskattades att ungefär 200 renskötare kommer att anlita vikariehjälp.

Vikariehjälpen ger renskötaren stöd att orka i sitt arbete. Den främjar dessutom renskötarnas möjligheter att utöva sin näring och få sin utkomst av den vilket är en förutsättning för renskötselnäringens fortbestånd. I synnerhet under de säsongbetonade arbetstopparna i renskötselarbetet kan arbetet i hela renbeteslaget försvåras om någon av renskötarna insjuknar. Renskötseln har stor betydelse för renskötselområdet eftersom den säkerställer att bosättningen bevaras inom de regioner i norra Finland som har ett utflyttningsöverskott. Renskötseln är en väsentlig del av den samiska kulturformen som tryggas i grundlagen.

4 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med LPA. I samband med beredningen har Renbeteslagsföreningen, Saamelaiskäräjät och Suomen Porosaamelaiset ry hörts.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om vikariehjälp för renskötare år 2014

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* I paragrafen ingår grundelementen för vikariehjälp för renskötare i den form de haft i försöket med vikariehjälp för renskötare. Renskötaren skaffar själv sin vikarie och får en ersättning för det av statens medel. Avsikten är att fi-

nansiera vikariehjälpssystemet med ett två års reservationsanslag som anvisas i statsbudgeten. Eftersom reservationsanslaget inte får överskridas kan i lagen inte intas bestämmelse om renskötarens ovillkorliga rätt till ersättning för vikariehjälp.

Renskötarna har ansett det viktigt att själva få välja vikarie för sig. I renskötselarbetet krävs god lokalkännedom av vikarien eftersom renskötselmetoderna varierar såväl regionalt som i de enskilda renbeteslagen.

2 §. Renskötare. I paragrafen anges att renskötare som bedriver renskötsel såsom företagare är målgrupp för vikariehjälpen. Företagarstatus påvisas genom en lagstadgad företagarpensionsförsäkring. Rensköterna omfattas av i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) avsedd försäkring, dvs. en så kallad obligatorisk LFÖPL-försäkring.

En företagare kan ha obligatorisk LFÖPL-försäkring i huvudsak exempelvis i egenskap av skogsbruksidkare, men därutöver kan han eller hon ha blivit försäkrad för en småskalig renskötsel som han eller hon bedriver som binäring. För att vikariehjälpen ska inriktas på personer för vilka renskötseln är en betydande del av företagsverksamheten föreslås att i paragrafen intas en bestämmelse om ett visst minimiantal renar. Eftersom antalet inräknade renar tas som grund för arbetsinkomsten i LFÖPL-försäkringen är det med tanke på enhetligheten på sin plats att också ta antalet inräknade renar som villkor för vikariehjälp.

Avvikelse görs från det föregående försöket så till vida att de inräknade renar som ägs av en person under 18 år som varaktigt lever i renskötarens hushåll och som är släkt med renskötaren i rakt nedstigande led också beaktas i minimiantalet inräknade renar. Ett villkor är att renskötaren själv äger minst en inräknad ren. Adoptivbarn jämställs med biologiskt barn. Utifrån erfarenheterna av försöket har ändringen befunnits nödvändig eftersom det är vanligt i renskötselkulturen att till och med mycket unga barn har renar i eget namn. Föräldrarna har dock det faktiska ansvaret för skötseln av de renar som är i det minderåriga barnets namn.

Äganderätten och minimiantalet renar ska påvisas med den renlängd som senast fastställts och står till förfogande vid den tidpunkt vikariehjälpen utförs. Ändringar som skett i äganderätten och antalet inräknade renar efter det renlängden har fastställts beaktas bara om renbeteslagets styrelse har fastställt ändringen före den tidpunkt vid vilken vikariehjälpen utförs.

3 §. Definitioner. I paragrafen ges definitioner på de begrepp som är viktiga med tanke på tillämpningen av lagen. Definitionerna motsvarar definitionerna i det föregående

försöket. Definitionen på renskötselarbete i 1 punkten behövs för att visa för vilka uppgifter den i lagen avsedda vikariehjälpen kan ordnas. Med renskötselarbete avses sådant arbete med renskötsel som ska försäkras enligt LFÖPL, dvs. renskötselarbete som utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning. Arbetet kan omfatta exempelvis skötande, sammandrivning, skiljning, farmuppfödning, tillskottsutfodring och märkning av renar. Som renskötselarbete betraktas också uppförande och reparation av rengården, sökande av skador orsakade av rovdjur och arbete för att förhindra sådana skador, förebyggande av skador på odlingar, slakt samt förädling av renprodukter, om arbetet utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning. Insamling av foder för tillskottsutfodring är också renskötselarbete om det inte är fråga om spannmålsodlingsarbete som har beaktats i LFÖPL-försäkringen då arbetsinkomsten av odlad jordbruksmark har fastställts. En verksamhet som bedrivs i samband med renskötsel och som bör betraktas som ett skilt företag blir utanför LFÖPL-försäkringen. Om ett särskilt andelslag exempelvis har bildats för slakt är arbete som utförs för dess räkning inte sådant renskötselarbete som ska LFÖPL-försäkras. Sådant arbete är inte heller t.ex. uppförande av skyddsgården vid riksgränsen liksom inte heller arbete i samband med byggande och renovering av renbaracker eftersom arbetena i fråga inte utförs för egen, familjemedlems eller renbeteslags räkning utan exempelvis för Renbeteslagsförningens räkning.

Definitionen på familjemedlem i 2 punkten och den kompletterande definitionen på make i 3 punkten behövs av tre orsaker. Med hjälp av definitionerna preciseras dels för vems räkning renskötselarbeten kan utföras med den vikariehjälp som lagen avser, dels vem som kan fungera som vikarie. Dessutom behövs begreppet familjemedlem vid prövning av om renskötaren hade haft möjlighet att låta en familjemedlem utföra arbetet.

Som familjemedlem betraktas make samt person som inte fyllt 18 år och som varaktigt lever i renskötarens hushåll och är släkt med renskötaren eller dennes make i rätt nedstigande led. Adoptivbarn jämställs med biologiskt barn. Med make avses äkta make samt

person som fortgående lever i gemensamt hushåll med renskötaren under äktenskapsliknande förhållanden.

4 §. Villkor för betalning av ersättning. Villkoren för betalning av ersättning är i huvudsak desamma som i försöket. Enligt 1 mom. är ett villkor att behovet av vikariehjälp beror på arbetsoförmåga hos renskötaren som föranletts av sjukdom eller olycksfall.

För att kostnaderna ska ersättas för tiden efter sex kalenderdagar i följd efter det vikariehjälpen började krävs det att arbetsförmågan påvisas med ett läkarintyg. Till denna del är regleringen enhetlig med lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare.

Av 2 mom. framgår för vilka uppgifter i lagen avsedd vikariehjälp kan användas. Det renskötselarbete som man låter utföra med vikariehjälp bör ha varit nödvändigt vid tidpunkten för vikariehjälp i den meningen att arbetet inte kunnat framflyttas till en senare tidpunkt. Uppförande och reparation av rengården eller reparation av motorkälkar och andra arbetsredskap som behövs i renskötseln är exempelvis i de flesta fall inte sådana arbeten som är bundna till en viss tidpunkt och därför kan de inte betraktas som nödvändiga arbeten vid vikariehjälpstidpunkten. Om en motorkälke t.ex. går sönder mitt under den tid de brådaste renskötselarbetena pågår kan reparation av kälken dock betraktas som ett nödvändigt arbete.

Sådana renskötselarbeten som renskötaren haft för avsikt att själv utföra för egen, en familjemedlems eller renbeteslagets räkning, om han eller hon inte hade blivit arbetsförmögen, kan skötas med vikariehjälp. I renskötseln ingår många uppgifter som kräver särskild yrkesskicklighet och styrka och ofta är det en av familjemedlemmarna som utför dem även för de övriga familjemedlemmarnas räkning. Enligt renskötsellagen har renbeteslaget till uppgift att sörja för att de arbeten som hör till renskötseln blir utförda. Renskötarna ska delta i de arbeten som utförs för renbeteslagets räkning så att renbeteslagets övriga delägares intressen inte kränks. Ett arbete som utförs för renbeteslagets räkning är för sin del också ett arbete som utförs för de egna renarnas bästa. Därför är det motiverat

att vikariehjälp utsträcks att gälla även arbete som utförs för renbeteslagets räkning.

Enligt 3 mom. kan renskötare inte få i lagen avsedd ersättning under den tid full invalidpension som beviljats tillsvidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension betalas eftersom vikariehjälp främst är avsedd för sådan arbetsoförmåga som kan betraktas som tillfällig. Genom förenämnda pensionssystem ersätts en persons långvariga eller bestående inkomstbortfall. Därför är det inte ändamålsenligt att samtidigt betala en vikariehjälpersättning som hänför sig till renskötarens förvärvsverksamhet. Eftersom personen i fråga bör kunna veta om han eller hon vid den tidpunkt vid vilken vikariehjälp utförs uppfyller villkoren för vikariehjälpersättning, föreslås att bestämmelsen utformas så att eventuella pensioner som senare beviljas retroaktivt för samma tid inte är något hinder för betalning av vikariehjälpersättning.

I 4 mom. uppräknas de situationer då ersättning inte betalas. 1 och 2 punkten hänför sig till familjemedlems ställning i renskötselarbetet. Enligt 1 punkten betalas ersättning inte om en familjemedlem till renskötaren varit vikarie och enligt 2 punkten inte heller om en familjemedlem hade haft möjlighet att sköta de arbeten för vilka renskötaren skaffat en vikarie som inte hör till familjen. Vid bedömning av om en make hade haft möjlighet att sköta de uppgifter som ingår i vikariehjälp är det skäl att fästa uppmärksamhet vid om maken i allmänhet deltar i renskötseln och om han eller hon har den yrkesskicklighet som behövs i arbetena. Om maken även för övrigt deltar i renskötseln kan i regel antas att han eller hon deltar i skötseln även i situationer då hans eller hennes make är arbetsförmögen, i synnerhet om maken själv har renar och har en LFÖPL-försäkring som baserar sig på renskötselarbete. Det är skäl att fästa uppmärksamhet vid en minderårig familjemedlems ålder vid prövning av hans eller hennes möjlighet att sköta de uppgifter som ingår i vikariehjälp. Det kan inte förutsättas att ett barn som inte fyllt 15 år deltar i renskötselarbetet. Till undantagen hör även situationer där man kan förutsätta att ett barn som inte fyllt 18 år utför renskötselarbetena.

Enligt 3 punkten kan vikariehjälp inte anlitas för att utföra sådana arbeten för vilka beviljats annat offentligt finansieringsstöd. För de kostnader som uppförande av skyddsstängslan orsakar renbeteslaget beviljas exempelvis understöd enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000). Däremot är t.ex. ett i 14 § i lagen om nationellt stöd för jordbruk och trädgårdsodling (1559/2001) avsett stöd som baserar sig på antalet djur inte något hinder för beviljande av ersättning för vikariehjälp som utförts för renskötselarbete eftersom det inte är fråga om ett stöd som beviljats för utförande av en viss uppgift.

Enligt 4 och 5 punkten kan vikariehjälp inte användas för skötande av uppgifter som renbeteslaget låter utföra i anställnings- eller uppdragsförhållande, eller då det är fråga om skötande av förtroende- eller förvaltningsuppdrag eller annat motsvarande uppdrag. Ett renbeteslags förtroende- eller förvaltningsuppdrag eller annat motsvarande uppdrag utförs exempelvis av förmän, räknare, värderingsmän, renvärdar, vicevärdar, övriga styrelsemedlemmar samt av revisorer och ersättare för dem.

Enligt 6 punkten kan vikariehjälp inte användas för förädling av renprodukt om det inte är fråga om ett arbete som är nödvändigt med tanke på produktens hållbarhet.

5 §. Ersättningens belopp. Eftersom det reservationsanslag som står till disposition för finansieringen av vikariehjälpen inte får överskridas måste man säkerställa att kostnaderna kan täckas med det disponibla anslaget. Vikariehjälpssystemet ska dessutom uppfylla kraven på jämställdhet. Därför föreslås att vikariehjälpen begränsas till en maximimängd som är lika för alla renskötare.

Medan försöket pågick utreddes om maximimängden vikariehjälp borde bindas vid renbeståndets storlek. Såväl Suomen Porosamalaiset ry som Renbeteslagsföreningen ansåg i sina ställningstaganden att det inte är nödvändigt att beakta antalet renar i maximimängden vikariehjälp.

Maximimängden vikariehjälp för en lantbruksföretagare har fastställts i dagar. I renskötseln är det däremot motiverat att binda maximimängden vikariehjälp till timmar. I renskötselarbetet kan arbetsdagarna vara av

mycket varierande längd beroende på tidpunkten för vikariehjälpen. Under de brådas-te tiderna pågår arbetsdagarna nästan dygnet runt och på motsvarande sätt kan renskötselarbetena under de lugna perioderna skötas på några få timmar.

I samband med beredningen uppskattades att det reservationsanslag som står till förfogande räcker till för en vikariehjälp vars maximimängd är densamma som under åren 2011 och 2012, dvs. 150 timmar.

Enligt 2 mom. är ersättningen för vikariehjälpen lika stor som renskötarens kostnader för ordnande av vikariehjälpen, dock högst 17 euro per timme i nivån för år 2010. I motsats till vad som gäller för lantbruksföretagare tas ingen särskild vikariehjälpssavgift ut av renskötarna utan den genomsnittliga vikariehjälpssavgiften beaktas i maximitimersättningens belopp. Det maximibelopp som betalas per vikariehjälpstimme kvarstår på samma nivå som under försöket.

I 3 mom. definieras de kostnader som orsakas av ordnande av vikariehjälp. De socialskyddsavgifter som hör till den lön som betalas till arbetstagaren och som avses i 1 punkten är arbetsgivarens obligatoriska socialskyddsavgift samt premierna för obligatorisk arbetspensions-, olycksfalls-, arbetslöshets- och grupplivförsäkring. Med den ersättning för arbete som nämns i 2 punkten avses ersättning för arbete enligt 25 § 1 mom. 1 punkten i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Enligt 4 mom. motsvarar det belopp på 17 euro som föreslås i 1 mom. nivån för löneko-efficienten för 2010 för att maximitimersättningen ska hållas på exakt samma nivå som under försöket.

6 §. Ansökan om ersättning. Enligt 1 mom. söks ersättning hos LPA. I praktiken kan ansökan antingen skickas till LPA:s huvudkontor eller lämnas in till närmaste LPA-ombudsman.

Enligt 2 mom. ska ansökan göras inom två månader efter det vikariehjälpssperioden har upphört, dock senast den 31 januari 2015. Utifrån erfarenheterna av försöket föreslås en bestämmelse om att ersättning kan beviljas fastän ansökan inte har inlämnats i tid, om det är oskäligt att vägra ersättning på grund av att ansökan inlämnats för sent. Tanken är

att också i sådana fall ska ersättning ansökas senast den 31 januari 2015.

Enligt 31 § i förvaltningslagen (434/2003) ska en part förete utredning över grunderna för sitt yrkande. Av det föreslagna 3 mom. framgår närmare vad som särskilt ska utredas då ersättning för vikariehjälp söks.

7 §. Utlåtanden. Enligt 1 mom. ska renvärderna ge ett utlåtande till LPA där han ger sin bedömning av förutsättningarna för ersättande av kostnaderna. Renvärderna känner renbeteslagets renskötare och antalet renar de äger och likaså vilka renskötselarbeten som utförs inom renbeteslagets område. Sålunda kan han bäst bedöma om de villkor för betalning av ersättning för vikariehjälp som avses i 2 och 4 § i den föreslagna lagen uppfylls. Det är meningen att renvärderna också ska ta ställning till om antalet arbetstimmar som vikarien utfört står i rätt proportion till det arbete som enligt anmälan har utförts. Utlåtandet ges av renvärderna i det renbeteslag i vilket den renskötare som fått vikariehjälp är delägare. Förfarandet motsvarar förfarandet i försöket men i den föreslagna bestämmelsen föreskrivs dessutom om förfarandet i händelse av att renvärderna har förhinder. I sådana fall ges utlåtandet av den vicevärd som avses i 19 § 2 mom. i renskötsellagen. Om också vicevärderna har förhinder ges utlåtandet av den delägare i renbeteslaget som renbeteslagets styrelse har valt till ersättare för renvärderna. Genast efter det behovet av vikariehjälp yppat sig ska renskötaren meddela renvärderna eller dennes ställföreträdare om ordnande av vikariehjälp så att renvärderna eller ställföreträdaren i ett så tidigt skede som möjligt har möjlighet att bedöma situationen med tanke på det utlåtande han ska ge.

Med stöd av 2 mom. kan LPA vid behov även begära utlåtande av renbeteslagets styrelse, om ansökan om ersättning för kostnaderna och renvärdens utlåtande sinsemellan är motstridiga eller om det även för övrigt är nödvändigt för att utreda ärendet.

8 §. Beslutsfattande och betalning av ersättning. Tanken är den att fattandet av beslut om betalning av ersättning för vikariehjälp även år 2014 koncentreras till två LPA-ombudsmän inom renskötselområdet. På så sätt sker beslutsfattandet lokalt nära den som anlitar servicen. I servicen säkerställs att den

samiska språklagen (1086/2003) förverkligas. I lagen förskrivs om samernas rätt att använda sitt eget språk hos domstolar och andra myndigheter samt om det allmännas skyldighet att tillgodose och främja samernas språkliga rättigheter.

I 1 mom. föreskrivs om utformande och undertecknande av beslut i analogi med vad som föreskrivs om LPA:s beslut i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare. Ett beslut delges genom i 59 § i förvaltningslagen avsedd vanlig delgivning. Enligt nämnda lagrum sker en vanlig delgivning per post genom brev till mottagaren som anses ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas.

I 2 mom. föreskrivs om sätt på vilket en ersättning betalas. Ersättningen betalas till det konto i Europeiska unionen som ersättningsstagaren har uppgett. Förslaget svarar mot Europaparlamentets och rådets förordning (EU Nr 260/2012) om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning EG nr 924/2009.

9 §. Återbetalning av ersättning som betalats utan grund. I paragrafen föreskrivs om återbetalning av förmån som betalats utan grund på samma sätt som föreskrivs i fråga om flera andra förmåner som betalas med offentliga medel. Huvudregeln, som framgår av 1 mom. är att en förmån som en renskötare har fått utan grund ska återkrävas.

Enligt 2 mom. kan man helt eller delvis avstå från att återkräva en ersättning om detta anses skäligt och om betalningen av den inte kan anses ha berott på renskötarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Renskötarens anses ha förfarit svikligt om han eller hon har medverkat till att den ogrundade ersättningen har betalats exempelvis genom att försumma sin anmälningsskyldighet enligt 14 § i den föreslagna lagen. Vid prövning av om man ska avstå från återkrav eller inte är det skäl att bland annat beakta renskötarens möjlighet att observera felet samt hans eller hennes ekonomiska ställning. Utifrån en helhetsbedömning avgörs sedan om den förmån som betalats utan grund återkrävs eller om man avstår från återkrav. Man kan dock alltid avstå från återkrav då det belopp som ska

återkrävas är litet. Beloppet kan anses litet åtminstone i fall där de kostnader återkravet ger upphov till för förvaltningen är större än den förmån som fått utan grund. Beslut om återkrav ska fattas inom fem år räknat från den dag den ogrundade ersättningen betalades.

I 3 mom. föreskrivs om de dröjsmålsrättsföljder som hänför sig till en ersättning som återkrävs.

Enligt 4 mom. preskriberas en fordran som fastställts med ett beslut om återkrav efter fem år i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

10 §. Sökande av ändring. Ett beslut som LPA har gett med stöd av den föreslagna lagen kan överklagas hos en förvaltningsdomstol. Ändringssökandet sker på samma sätt som i ärenden som berör avbytarservice för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare. Med beaktande av den ringa mängden ärenden som berör vikariehjälp för renskötare är det motiverat att koncentrera besvären till en förvaltningsdomstol. Den lämpligaste besvärsinstansen är Rovaniemi förvaltningsdomstol inom vars domkrets renskötselområdet är beläget. I början av april 2014 sammanslås domkretsarna för Rovaniemi och Uleåborgs förvaltningsdomstolar i enlighet med statsrådets förordning om förvaltningsdomstolarnas domkretsar (338/2013). Därefter är besvärsmyndigheten Norra Finlands förvaltningsdomstol.

Hänvisningen till förvaltningsprocesslagen (586/1996) innebär bland annat att bestämmelserna i 22 § i förvaltningsprocesslagen tillämpas på uppgörande av besvär, dvs. besvären ska inlämnas inom 30 dagar från delgåendet av beslutet. Med avvikelse från den huvudregel som framgår av 26 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen föreslås att besvärskriften ska lämnas in till LPA och inte till förvaltningsdomstolen. Detta är motiverat för att rättelseförfarandet enligt 2 mom. ska ske smidigt. Med hjälp av rättelseförfarandet kan ett felaktigt beslut rättas på ett smidigt sätt utan att förvaltningsdomstolen belastas.

I 3 mom. föreskrivs om fullföljande av besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Eftersom det nämnda rättelseförfarandet och en oberoende förvaltningsdomstolsbehandling kan anses vara tillräckliga med avseende på

rättssäkerheten är ett fullföljande av besvären möjligt bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

11 §. Allmän ledning, styrning och övervakning samt verkställighet. Vikariehjälp bidrar till att renskötarna orkar i sitt arbete och den ersättning som betalas för detta förbättrar deras personliga socialskydd. Därför ankommer den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av vikariehjälpssystemet på social- och hälsovårdsministeriet. LPA svarade också för verkställigheten av försöket med vikariehjälp.

12 §. Statens ersättning för kostnaderna för vikariehjälp. Enligt 1 mom. betalas av statens medel en ersättning till LPA för de kostnader vikariehjälp för renskötare orsakar. Ersättningen täcker de kostnader på grund av vilka LPA betalar ersättningar till renskötarna. Social- och hälsovårdsministeriet betalar ett förskott till LPA inom ramen för det anslag som reserverats i statsbudgeten för detta ändamål. Förskottet betalas i regel i två lika stora poster i januari och juli 2014.

Enligt 2 mom. ska LPA ge social- och hälsovårdsministeriet en utredning över de verkliga kostnaderna senast den 20 maj 2015. Ministeriet fastställer senast den 25 juni 2015 det slutliga beloppet av statens ersättning.

I 3 mom. föreskrivs om användning och återbetalning av överbetalt förskott. Om de förskott som betalats till LPA överstiger det slutliga beloppet av statens ersättning återbetalas det överskjutande beloppet till staten.

13 §. Statens ersättning för förvaltningskostnader. Enligt 1 mom. betalas av statens medel en skälig ersättning till LPA för de förvaltningskostnader som verkställigheten av vikariehjälp orsakar. Ersättningen bestäms på kalkylmässiga grunder vilket innebär att LPA inte behöver redovisa för staten hur ersättningen har använts.

Enligt 2 mom. beslutar social- och hälsovårdsministeriet om ersättningens belopp. Tanken är den att ersättningen fastställs och betalas i samband med den ersättning som betalas till LPA för verkställigheten av avbytarservice för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare.

14 §. Renskötarens anmälningskyldighet. En renskötare som ansöker om eller får i lagen avsedd ersättning är skyldig att såväl på

eget initiativ som på LPA:s begäran meddela LPA sådana uppgifter som kan inverka på betalningen av ersättning.

15 §. Sekretess och utlämnande av uppgifter. Eftersom försäkringsuppgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare behandlas i samband med vikariehjälpsärenden överensstämmer 1 mom. med 139 § i lagen om pension för lantbruksföretagare.

I 2mom. konstateras att skatteförvaltningen har rätt att av LPA få nödvändiga uppgifter för beskattningen som den förfogar över och som gäller enligt denna lag betalda ersättningar, ersättningstagare och kostnader som är grund för ersättning.

16 §. Rätt att få uppgifter. I princip ska renskötaren själv ge LPA de uppgifter som behövs för att ett ärende som berör ersättande av vikariehjälp ska kunna avgöras. I undantagsfall kan LPA ha behov av att få sekretessbelagda uppgifter som i första hand berör renskötares företagsverksamhet och pensioner som beviljats honom eller henne. Sådana uppgifter kan finnas hos renvärdar och renbeteslag samt hos skattemyndighet, pensionskyddscentralen, pensionsstiftelse eller annan pensionsanstalt. Uppgifter hos Befolkningsregistercentralen och magistraterna kan behövas närmast för att bestämma om en person är familjemedlem till renskötaren. I paragrafen föreskrivs om förenämnda instansers skyldighet att lämna ut uppgifter till LPA, om uppgifterna är nödvändiga för att ett ärende som berör ersättning för vikariehjälp ska kunna avgöras eller för att därtill hörande åtgärder ska kunna genomföras eller för kontroll av uppgifter som lämnats ut till LPA för verkställigheten av denna lag.

17 §. LPA:s rätt att använda uppgifter som lämnats i andra ärenden. Enligt paragrafen har LPA rätt att vid behandlingen av ett ärende som berör renskötares vikariehjälp

också använda uppgifter som den fått i samband med skötseln av sina övriga lagstadgade uppdrag. LPA kan använda dessa uppgifter bara om det är uppenbart att dessa uppgifter inverkar på en ersättning som betalas för vikariehjälp för renskötare och uppgifterna enligt lag ska beaktas i beslutsfattandet. Dessutom förutsätts att LPA också annars har rätt att få dessa uppgifter. Den föreslagna möjligheten att använda uppgifterna behövs så att LPA inte en gång till behöver skaffa samma uppgifter som redan finns hos pensionsanstalten. Enligt paragrafen ska LPA på förhand underrätta den som söker en ersättning om att uppgifterna eventuellt kommer att användas. Ett förhandsmeddelande anses ha blivit gjort om det på den berörda ansökningsblanketten nämns om saken.

18 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2014 och att den tillämpas på vikariehjälp som utförts 2014.

1.2 Lagen om pension för lantbruksföretagare

114 §. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter. I och med att den i propositionen föreslagna lagen om vikariehjälp för renskötare år 2014 träder i kraft utökas LPA:s uppgifter. Det föreslås att ett omnämnande om de nya uppgifterna fogas till 1 mom. 9 punkten. Samtidigt stryks hänvisningen till lagen om försök med vikariehjälp för renskötare som onödig.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om vikariehjälp för renskötare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

En renskötare ersätts inom ramen för ett anslag i statsbudgeten i enlighet med denna lag för kostnaderna för den vikariehjälp som renskötaren själv har ordnat för år 2014.

2 §

Renskötare

Denna lag tillämpas på sådana renskötare som ensamma eller tillsammans med en person under 18 år som är släkt med renskötaren i rakt nedstigande led och som varaktigt lever i renskötarens hushåll äger minst 50 i 5 § i renskötsellagen (848/1990) avsedda inräknade renar. Dessutom krävs det att renskötaren är skyldig att teckna en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och att han eller hon antingen har en sådan försäkring i kraft eller har lämnat in ansökan om en sådan försäkring.

Äganderätten och antalet renar baserar sig på den renlängd enligt 30 § i renskötsellagen som senast fastställts och är tillgänglig vid den tidpunkt vikariehjälpen utförs. En ändring som görs i renlängden efter fastställandet beaktas bara om renbeteslagets styrelse fastställer ändringen före den tidpunkt vid vilken vikariehjälpen utförs.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *renskötselarbete* sådant arbete med renskötsel som ska försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare,

2) *familjemedlem* make samt person som inte fyllt 18 år och som varaktigt lever i renskötarens hushåll och är släkt med renskötaren eller dennes make i rätt nedstigande led,

3) *make* äkta make samt person som fortgående lever i gemensamt hushåll med renskötaren under äktenskapsliknande förhållanden.

4 §

Förutsättningar för betalning av ersättning

En renskötare kan få ersättning för de kostnader som renskötaren har på grund av att han eller hon skaffar sig en vikarie för att utföra renskötselarbeten. En förutsättning för att kostnaderna ska ersättas är att behovet av vikariehjälp orsakats av renskötarens arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. För att kostnaderna ska ersättas för tiden efter de sex första på varandra följande kalenderdagarna efter det att vikariehjälpen började ges krävs det att arbetsoförmågan påvisas med ett läkarintyg.

Kostnaderna kan ersättas bara om de orsakats av skötande av sådana vid tidpunkten för vikariehjälpen nödvändiga renskötselarbeten som renskötaren själv skulle ha utfört för egen, en familjemedlems eller renbeteslagets räkning, om renskötaren inte hade varit arbetsoförmögen.

Ersättning för kostnaderna kan dock inte betalas till en renskötare som vid den tidpunkt vikariehjälpen utförs i enlighet med de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för

arbetstagare (395/2006) får full invalidpension som beviljats tillsvidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslöshetspension.

Ersättning betalas inte heller, om

- 1) vikarien är en familjemedlem till renskötare,
- 2) en familjemedlem till renskötare hade kunnat utföra det arbete som vikarien utfört,
- 3) annat offentligt finansieringsstöd beviljats för arbetet,
- 4) arbetet hör till renskötarens uppgifter när han eller hon är i arbets- eller uppdragsförhållande till renbeteslaget,
- 5) arbetet hänför sig till ett förtroende- eller förvaltningsuppdrag eller annat motsvarande uppdrag som renskötare fullgör, eller
- 6) arbetet består av sådan förädling av en renprodukt som inte är nödvändig med tanke på produktens hållbarhet.

5 §

Ersättningens storlek

Maximiantalet timmar som kan ersättas per renskötare för vikariehjälp är 150.

Ersättningen är lika stor som renskötarens kostnader för ordnande av vikariehjälpen, dock högst 17 euro per timme.

Såsom kostnader för ordnande av vikariehjälp betraktas

- 1) lön som betalats till en arbetstagare som är i anställningsförhållande till renskötare jämte socialskyddsavgifter, och
- 2) ersättning som betalats för arbete till en serviceproducent som antecknats i förskotts- och uppdragsregistret.

Det belopp som anges i 2 mom. motsvarar nivån för lönekoeficienten enligt 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) för år 2010.

6 §

Ansökan om ersättning

Ansökan om ersättning görs hos Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA).

Ersättning ska sökas inom två månader från utgången av den vikariehjälpperiod som kostnaderna hänför sig till, dock senast den 31 januari 2015. Även om ansökan inte lämnats in inom utsatt tid kan ersättning beviljas, om det skulle vara oskäligt att på grund av dröjsmålet vägra sökanden ersättning. Vikariens utredning över vikariehjälpen ska fogas till ansökan.

Av ansökan och dess bilagor ska det framgå

- 1) när vikariehjälpen har getts,
- 2) vilka uppgifter vikarien har utfört,
- 3) vilka kostnader som ordnandet av vikariehjälpen orsakat,
- 4) övriga uppgifter som behövs för att kostnaderna ska kunna ersättas.

7 §

Utlåtanden

En i 19 § i renskötsellagen avsedd renvärd eller, när denne är förhindrad, renvärdens i 2 mom. i den paragrafen avsedda ställföreträdare ska ge LPA ett utlåtande där han eller hon i behövlig omfattning ger en bedömning av om förutsättningarna för ersättande av kostnaderna uppfylls. Utlåtandet ges av renvärdens i det renbeteslag där den renskötare som anlitat vikariehjälpen är delägare. Renskötare ska underrätta renvärdens om att vikariehjälp ordnas så snart det framgån att vikariehjälp behövs.

LPA kan begära utlåtande av renbeteslagets styrelse, om ansökan om ersättning för kostnader står i strid med det i 1 mom. avsedda utlåtandet eller om det annars är nödvändigt för att ärendet ska kunna utredas.

8 §

Beslutsfattande och betalning av ersättning

Beslut kan meddelas i form av datorutskrifter eller annars åtminstone delvis som färdigtryckta handlingar. I sådana fall kan beslutet undertecknas maskinellt. Beslutet delges sökanden på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

LPA betalar ersättningen till ett av ersättningstagaren angivet konto hos en bank i någon av Europeiska unionens medlemsstater.

9 §

Återbetalning av ersättning som betalats utan grund

Om ersättning har betalats utan grund, är den som fått ersättningen skyldig att återbetala den överbetalda ersättningen till LPA.

LPA kan helt eller delvis avstå från återkrav, om detta anses skäligt och betalningen av den ogrundade ersättningen inte kan anses ha berott på ersättningstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. LPA kan avstå från återkrav även om det belopp som ska återkrävas är litet. Beslut om återkrav ska fattas inom fem år räknat från den dag den ogrundade ersättningen betalades.

Om en fordran som fastställts genom ett beslut om återkrav inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med tillämpning av den räntesats som föreskrivs i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen får vara tidigast två veckor efter den dag beslutet om återkrav har meddelats.

Fordran som fastställts genom ett beslut om återkrav är jämte dröjsmålsräntor direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av direkt utsökbara fordringar finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

10 §

Sökande av ändring

LPA:s beslut får överklagas genom besvär hos Rovaniemi förvaltningsdomstol på sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften ska inom besvärstiden lämnas in till LPA.

LPA ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall ska LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till Rovaniemi förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denna beviljar besvärstillstånd.

11 §

Allmän ledning, styrning och övervakning samt verkställighet

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av verksamhet som avses i denna lag ankommer på social- och hälsovårdsministeriet. LPA svarar för verkställigheten av lagen.

12 §

*Statens ersättning för kostnaderna för vika-
riehjälpen*

LPA:s kostnader för betalning av ersättningar enligt 4 § ersätts med statens medel inom ramen för det anslag som anvisas i statsbudgeten. Ersättningen betalas som förskott i två lika stora poster i januari och juli 2014 så att förskottet står till LPA:s förfogande den första bankdagen månaden i fråga. Social- och hälsovårdsministeriet kan av särskilt skäl betala förskottet med avvikelse från vad som föreskrivs ovan, om LPA:s beredskap att betala i denna lag avsedda ersättningar annars äventyras.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer senast den 25 juni 2015 det slutliga beloppet på statens ersättning. LPA ska för detta ändamål lämna ministeriet en utredning över kostnaderna senast den 20 den månad som föregår fastställandet.

Om de förskott som betalats till LPA överstiger det slutliga beloppet på statens ersättning, ska LPA återbetala det överskjutande beloppet till staten.

13 §

Statens ersättning för förvaltningskostnader

LPA betalas skälig ersättning av statens medel för de förvaltningskostnader som skötseln av uppgifterna enligt denna lag orsakat LPA.

På framställning av LPA beslutar social- och hälsovårdsministeriet om den i 1 mom. avsedda skäligen ersättningens belopp och betalar ersättningen till LPA i samband med den ersättning som avses i 31 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996).

14 §

Renskötarens anmälningsskyldighet

En renskötare ska lämna LPA sådana upplysningar om sig själv, sin familj och sitt renskötelsarbete som kan inverka på erhållandet av ersättning enligt denna lag eller beloppet av den ersättning som ska betalas.

15 §

Sekretess och utlämnande av uppgifter

Utöver vad som i 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs är också sådana handlingar och uppgifter i dem sekretessbelagda som hänför sig till verkställigheten av denna lag och som gäller en renskötarens ekonomiska ställning.

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har LPA rätt att, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till skatteförvaltningen lämna ut uppgifter som LPA förfogar över och som behövs för beskattningen, som har samband med verkställigheten av denna lag och som gäller betalda ersättningar, ersättningstagare och kostnader som ersättningarna grundar sig på.

16 §

Rätt att få uppgifter

På LPA:s begäran är ett renbeteslag, en renvärd, en renvärd ställföreträdare, skattemyndigheten, Befolkningsregistercentralen, magistraten, Pensionsskyddscentralen, samt pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter skyldiga att oberoende av sekretessbestämmelserna avgiftsfritt lämna ut uppgifter som de förfogar över och som gäller en renskötarens företagsverksamhet och de pensioner som beviljats honom eller henne samt andra uppgifter som är nödvändiga för att ett ärende som behandlas ska kunna avgöras, för att åtgärder i ärendet ska kunna genomföras och för att uppgifter som lämnats ut till LPA för verkställigheten av denna lag ska kunna kontrolleras.

17 §

LPA:s rätt att använda uppgifter som erhållits i andra ärenden

LPA har rätt att i enskilda fall vid behandlingen av ett ärende enligt denna lag använda uppgifter som LPA fått för skötseln av sina övriga uppdrag, om det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar en ersättning enligt denna lag, att uppgifterna enligt lag ska beaktas vid beslutsfattandet och att LPA också annars separat har rätt till dessa uppgifter. Den som ansöker om ersättning ska på förhand underättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 114 § 1 mom. 9 punkten så-
 dan den lyder i lag 1266/2009 som följer:

114 §	företagare (1231/1996), avbytar-service för pälldjursuppfödare enligt lagen om avbytar- service för pälsdjursuppfödare (1264/2009) och vikariehjälp för renskötare enligt lagen om vikariehjälp för renskötare år 2014 (/),
<i>Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter</i>	-----
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta	-----
-----	-----
9) avbytar-service för lantbruksföretagare enligt lagen om avbytar-service för lantbruks-	Denna lag träder i kraft den 20 .
-----	-----

Helsingfors den 10 oktober 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 114 § 1 mom. 9 punkten så-
dan den lyder i lag 1266/2009 som följer:

Gällande lydelse

114 §

*Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts upp-
gifter*

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har
till uppgift att sköta

9) avbytarservice för lantbruksföretagare
enligt lagen om avbytarservice för lantbruks-
företagare (1231/1996), avbytarservice för
pälsdjursuppfödare enligt lagen om avbytar-
service för pälsdjursuppfödare (1264/2009)
och vikariehjälp för renskötare enligt lagen
om försök med vikariehjälp för renskötare
(1265/2009), och

Föreslagen lydelse

114 §

*Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts
uppgifter*

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har
till uppgift att sköta

9) avbytarservice för lantbruksföretagare
enligt lagen om avbytarservice för lantbruks-
företagare (1231/1996), avbytarservice för
pälsdjursuppfödare enligt lagen om avbytar-
service för pälsdjursuppfödare (1264/2009)
och vikariehjälp för renskötare enligt lagen
om vikariehjälp för renskötare år 2014 (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .